

Țăranul

BIBLIOTECA CENTRALĂ
a „ASOCIAȚIUNII”
SIBIU

ORGAN INDEPENDENT — CULTURAL, ECONOMIC ȘI DE INFORMAȚII — DIN VALEA CRIȘULUI ALB

APARE SUB CONDUCEREA UNUI COMITET
REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA:
BRAD

ABONAMENTE: 100 lei anual, 6 luni 60 lei
Instituțiuni și bănci 150 lei
Muncitorii minieri și muncitorii agricultori 50 lei

APARE ÎN FIECARE JOI

Redactor responsabil: G. E. CAMBER

Săptămâna lui Mihail Kogălniceanu

Săptămâna dela 8-14 Aprilie a. c. a fost închinată dintr'un gând fericit al fundației culturale „Mihail Kogălniceanu” comemorării lui Mihail Kogălniceanu, cel mai strălucit reprezentant al generației eroice dela 1848.

A vorbi despre Kogălniceanu, în cadrul unui articol de gazetă, e a-l așeza în patul lui Procust.

Atât omul — fire complexă — cât și opera lui mult laterală, sunt foarte greu de caracterizat.

Voiu încerca totuși să-i face un portret modest.

Născut la 1817, în Iași dintr'o familie de boieri, bucurându-se de un interes deosebit din partea domnitorului Mihail Sturza, — a fost trimis împreună cu fiii săi la învățură în Franța — Mihail Kogălniceanu avea deschisă înaintea lui — pe lângă o avere frumoasă — perspectiva ocupării unui post înalt în stat, care i-ar fi asigurat o viață tihnită, „cu cafea și ciubric”, cu sindrofii la curtea domnească, etc.

Dar firea sa idealistă, dragostea lui profundă față de neamul românesc — mai ales poporul de jos în care el vedea pe păstrătorul tuturor comorilor din străbuni, încrederea lui în menirea înaltă a poporului român, nu l-au lăsat ispitit de mirajul unei asemenea vieți ci a preferat să ducă o viață de muncă de sbucium, de luptă, viața închinată în întregime ridicării neamului său.

Datorită firei sale inepedente, n'a întârziat ocazia de-a veni în conflict cu protectorul său — Mihail Sturza a cărui atitudine prea plecată Rușilor n'o aprobă, fapt care i-a atras în două rânduri exilul: Unul domiciliu forțat la mănăstirea Râșca din jud. Fălciuceni (25 Oct. 26 Nov. 1844), iar al doilea după revoluția dela 1848. întâi în Bucovina iar de aci la Paris.

E greu să-și închipuim cineva suferințele mari ale lui Kogălniceanu, cu temperamentul său de luptător, închis între zidurile Mănăstirii Râșca, sau îndepărtat în mod forțat de pământul lui drag (pământul țării), de țărâni pe care i-a iubit cu o puternică pasiune, la ale căror jalnicii plângea adeseori...

A dus o viață sbuciumată, dar care nu l-a descurajat de loc, precum singur o spune într'o scrisoare din Paris — fiind inexistențial fratelui său Alexandru:

„Când aveam vârsta ta, nu mă gândeam așa, nu mă descurajam atât de lesne; și încă astăzi nu mă desnădăduesc, cu toate că viața mea a fost plină de vifore, de prigoniri și de decepții” (Regret că nu pot continua citatul din lipsă de spațiu.)

Și mai departe: „Mină noastră este de a stărua, iar nu de a ne vâicăra”.

OPERA

a. Literară. I. Heliade Rădulescu, în dorința-i de a îmbogăți cât mai repede literatura noastră, îndemna pe colaboratorii săi: „Scrieți băieți scrieți”!

Se scria într'adevăr, mult — și bine, dar și slab — și mai cu seamă se traducea mult. Era o necesitate a timpului. Devenise o manie. Subiectele literare iarăși erau imprumutate cu haina lor cu tot romantismul francez.

Spirit larg — cuprinzător, îndruma literatura română pe lăgașul ei natural, combătând în revista literară „Dacia Literară” scoasă de el la anul 1849, „dorul imitației” care „s'a făcut la noi o manie primejdioasă pentru că omoară în noi duhul național” și „traducțiile” care „nu fac o literatură.” —

Sfințirea troitei din Mesteacăn

Duminică 31 Martie c. s'a sfințit la Mesteacăn troița ridicată cu ocazia comemorării unui secol și jumătate dela revoluția lui Horia. La ora 11, după ce s'a oficiat la biserică ortodoxă d.n comună, Sfânta Liturghie; poporul împreună cu fruntașii comunei și cu oaspeții din Brad și comunele învecinate, în sunetul clopotelor și al toacei bisericii, au mers la locul unde a fost vechea biserică, arsă de unguri în 1848, depe dâmbul de lângă șoseaua națională Brad-Tebea.

Act s'a făcut sfințirea troiței, și a sântânei care a făcut-o biserică din Mesteacăn.

Služba a fost oficiată de un sobor de preoți, în frunte cu protopopul Zarandului d. Ion Andrei. Tot cu această ocazie s'a oficiat un parastas eroilor Horia, Cloșca și Crișan, precum și eroilor din Mesteacăn căzuți pe câmpul de luptă în războiul întregirii neamului.

Seria cuvântărilor a deschis-o d. protopop Ioan Andrei. D-sa accentuează asupra impărlărilor din trecut suferite de bietul român.

Mai vorbesc: d. C. Ciocan, dir. liceului, d. Colonel Petrovici, și Păr. Barna, parohul comunei care în cuvinte calde, și frumoase multumește d. Ciocan și Comitetului de inițiativă pentru fapta frumoasă săvârșită, ridicând, în amintirea faptelor sfinte din trecut, acest monument măreț. Adresându-se tinerimii — Sr. S. spune: „Iubită tinerime, s'au împlinit 150 de ani de când pe acest loc sfânt n'a mai fost așa de multă lume.

atrăgând atenția asupra isvoarelor de inspirație populare și din istoria neamului.

„Istoria noastră are destule fapte eroice. frumoasele noastre țări sunt destul de mari, obiceiurile noastre destul de pitorești și de poetice pentru a nu găsi și la noi subiecturi de scris.

El vrea — chiar titlul simbolic al „Daciei literare” spune — să strângă în jurul ei scriitorii din toate provinciile românești „pentru realizarea dorinței ca toți Românii să aibe o limbă și o literatură comună pentru toți.”

b. Istorică. În lucrarea sa „Histoire de la Valachie et des Valaques transdanubiens,” afirmă hotărât unitatea Românilor de pretutindeni.

Ideia unității Românilor o exprimă clar în Cuvântul introductiv la cursul de istorie națională:

„Eu privesc ca patrie a mea toată acea întindere de loc, unde se vorbește românește și ca istorie națională, istoria Moldovei întregi, înainte de sfârșirea ei, a Valahiei și a fraților din Transilvania.”

În „Arhiva românească” publică cronicile din Moldova și Muntenia, care vor constitui, după cum văzurăm, și un izvor de inspirație în literatura Românească originală.

c. Politică. Nu există act politic mai important din sec. XIX de care să nu fie legat numele lui Kogălniceanu.

În cele 2 acte politice importante: unirea și războiul pentru neatarnare a jucat un rol covârșitor, iar secularizarea averilor mănăstirești din mâna Grecilor și improprie-

Atunci s'au adunat moșii și strămoșii noștri aici, la sf. Biserică, nu la teatre sau la hoteluri, și aici s'au rugat la Dumnezeu, cerându-i binecuvântarea preotului și întăriți cu aceste ajutoare au plecat să scape de jugul care apăra atât de greu pe grumazul lui.

Voți sunteți viitorul țării, iar să Vă ajungeți idealul care îl aveți puneți-vă încrederea în Dumnezeu. Iar de veți ajunge în posturi frumoase și cu răspundere să vă aduceți a-

MIOUȚA LAIE, LAIE BUCĂLAIE

minte și de bietul popor de jos; nu vă uitați cu dispreț către acet din mijlocul cărăuia v'ați ridicat. Pildă vie să vă fie strămoșit — pe care îi sărbătorim azi”.

Programul se încheie apoi cu câteva recitări și frumoase cântări executate de elevii liceului din Brad.

Participant.

țărarea țărănilor, îi aparțin aproape în întregime lui.

În 1862 întâmpinând rezistență în cameră, la legea rurală făcută de el, din partea ambelor partide: liberal și conservator, nu se dă învins și convinge pe Domnitorul Cuza și face lovitura de stat din 2 Mai 1864.

...Și cu câtă căldură susținuse el legea rurală, — cauza țărănească — în cameră, la 21 Mai 1862:

„Fie-vă milă de cei trei milioane de țărani, cari cu femeii și cu pruncii lor, deși ținută afară și departe de desbaterile noastre, au ochii ațintiți asupra dealului Mitropoliei, ca asupra soarelui mântuirii și Vă întind mâinile.

O! Nu drăsnuiți brazda de pământ trebuitoare hranei țărănilor. Gândiți-vă la durerile, la lipsurile trecutului lor. Gândiți-vă la originea averilor Dv. Gândiți ca cea mai mare parte a datoriilor muncii și sudorii lor.

Și să nu credem, domnilor, că printr'un vot al nostru am îneca pentru veci dreptul țărănilor. Nu domnilor, dreptatea nu pierde, ca trupul lui Hristos ea se poate îngropa, dar întocmai ca și Christos Dumnezeu, ea va învia.

Kogălniceanu și-a iubit mult neamul, a muncit și a suferit mult pentru el.

E un exemplu de idealism și abnegații. E un luceafăr care va lumina multe veacuri calea generațiilor române, viitoare.

Datoria noastră e să nu-l uităm. Să căutăm să-l cunoaștem bine, spre a-l lăsa integru moștenire prin școli, ca pe-un odor sfânt, în sufletele generațiilor ce vor urma.

I. D.

Programul „Săptămânei Cărți” în toată țara

Inițiativa Majestății Sale Regelui Carol II-lea -- de a însufleți sărbătoarea „Săptămânei Cărții” -- organizată prin Fundațiile Culturale Regale cu concursul scriitorilor și editorilor, începe anul acesta în ziua de 12 Mai 1935.

Toate librăriile vor fi împodobite numai cu cărți românești în această săptămână -- atât clasici cât și de bună literatură contemporană. În toate centrele, la îndemnul domnilor prefecti, primari, preoți și profesori, vor avea loc șezători și conferințe privitoare la cultura românească și la comorile literaturii noastre. Vor participa toți intelectualii, alca tuind din vreme programul localnic al acestei acțiuni menite să atragă atențiunea deopotrivă asupra valorilor din întreaga noastră literatură cât și asupra talentelor regionale. Pretutindeni unde va fi cu putință va folosi acest prilej pentru întemeieri de biblioteci publice sau pentru întregirea înzestrării celor existente. Un comunicat special al Ministerului Instrucțiunii va arăta amănunțit cum trebuie să fie această sărbătoare din toate școlile. Din diferite centre au început să se alcătuiască comitete de acțiune, pentru ca anul acesta înfăptuirea unei bune organizări să întrunească toate puterile celor conștiinți de menirea acestei sărbători. Astfel ia ființă o datină nouă dintre cele mai frumoase și mai folositoare tuturor. Uniunea Fundațiilor Culturale Regale va culege informațiuni asupra condițiilor în care decurge „Săptămâna Cărții” în toată țara, referind celor în drept asupra străduințelor și rezultatelor așteptate.

Cronica medicală

SIFILISUL și căsătoria

de dr. P. Solo (S. P.)

Problema căsătoriei în legătură cu sifilisul a fost foarte des dezbătută și se pune încă zilnic de nenumărate ori. Și aceasta cu drept cuvânt, deoarece sifilisul nu numai că atinge în special acea parte din populația tânără sau în plină vârstă care în mod firesc se gândește la însurătoare, dar este și o boală care prin natura, manifestățiunile și consecințele ei, interesează pe întreaga familie pe care bolnavul o va molipsi și mai ales copiii care vor rezulta din căsătorie.

Este astăzi știut, copiii născuți dintr'o familie în care unul din părinți este sifilitic, moștenesc la rândul lor, boala care se manifestă fie din primele clipe ale vieții, fie mult mai târziu. Copiii heredo-sifilitici vin în genere pe lume slabi, debilitați, de multe ori înainte de termen și sunt mai predispuși prin aceasta la orice boală și scorbă mai ușor decât cei sănătoși.

Prin infecția pe care au moștenit-o, ei vor purta diferite tare nervoase, mintale, iar din ei se vor recruta mai târziu, un număr foarte mare de debili mintali, imbecili, idioți demenți, paralizici, etc. -- Dar adesea -- și mai ales primii copii sunt născuți morți. Sifilisul este așadar, un factor foarte important al mortalității infantile.

Soția sau soțul bolnavului pot, deasemenea, să contracteze boala unul dela celălalt. Prin urmare, spre deosebire de alte boli grave ca diabetul și cancerul, sifilisul nu interesează numai pe individul bolnav, ci toată familia și descendența sa. Se vede deci cât de importantă și de delicată este problema căsătoriei pentru sifilitici. Aceasta nu înseamnă că sifiliticul nu trebuie să se însoare și nu trebuie să aibă copii. Astăzi se admite că acesta poate creia o familie și copii sănătoși, dacă înainte s'a tratat riguros de boala de care a suferit. Nu ne vom ocupa în cadrul acestui articol de infecția căpătată după însurătoare, ci numai de acela căpătată înainte.

Tânărul sau tânăra infectată de sifilis vor trebui să amâne căsătoria, până la complectă lor vindecare. Durata tratamentului fiind în general de 4 ani, bolnavul va trebui să se supui în mod riguros și permanent la acest tratament și să-și facă după fiecare serie de injecții, o analiză a sângelui (Bordet -- Wassermann).

Dacă bolnavul a urmat tratamentul complex și toate analizele s'au arătat negative,

mai rămâne o ultimă probă de făcut: analiza lichidului cefalo-rachidian care se obține prin puncție lombară. Dacă și această ultimă analiză este complet negativă, atunci bolnavul se poate considera vindecat și căsătoria poate să aibă loc.

Firește, aceste condițiuni puse în calea căsătoriei tinerilor bolnavi nu sunt ușoare de realizat și nici nu ușurează căsătoria. Timpul îndelungat de tratament și scumpetea lui' descurajează pe mulți. Pe de de altă parte, mulți pacienți nu se consideră bolnavi, decât atâta vreme cât au manifestățiuni ale boalei și din moment ce acestea dispar se consideră vindecați și părăsesc tratamentul. Cu toate aceste greutăți trebuie să lupte medicul. Pacientul trebuie să fie luminat asupra gravității boalei lui, asupra consecințelor grave pe care le poate avea asupra lui și asupra întregii familii, pe care o va creia. Un tratament îndelungat, continuu și intens este singura cheazăie a unei însănătoșiri complete și a unei familii sănătoase.

Soarta unor năcăjiți

Există atâtea suflete în țara românească! Sunt atâția oameni, dintre cari unii se complac în lux și veselie, iar alții cerșesc, flămânzind pe la colțuri de stradă. Și durere, printre cei ce flămânzesc se află și majoritatea invalizilor de războiu din Ardeal. Luptători devotați, sub culorile ce le-au fost impuse și-au pierdut cea mai mare parte din viață prin tranșee străine și cu dureri grozave și infirmități accentuate s'au reîntors la vatra strămoșească. Au fost nemuritori în bătaia plumbilor otrăviți și în blestemul lui Dumnezeu, iar azi, pieritori de foame pe drumurile unei țări unite pe veci!

Dar oare ce determină pe selecționarii invalizilor să introducă pe cei din Ardeal într'o clasă inferioară, creiată intenționat pentru ei, grație căreia sunt remunerate cât se poate de slab? Singurul criteriu de judecată în acest sens, e că au luptat sub steag străin, după cum se aude în surdina?... Dacă este așa ne mărginim a intra mai adânc în conștiința acelor oameni ce judecă astfel, mai ales dacă sunt militari -- și aruncăm un zâmbet de dispreț celor ce vor închide ochii odată cu pagina murdară a unor vieți ce nu și-au dat seama de rolul ce-l aveau!

Comisiunea, ori consiliul de revizie al invalizilor din Deva pentru Jud. Hunedoara -- nu-și amintește de ultima revizie și de procedeele nepermise întrebunțate atunci?

E uman ca în fața unor ciungi, ologi, orbi etc. să râzi ironic și sgomotos? Să debitezi ironii pe contul acelor ce și-au jertfit viața și sănătatea pentru generațiile actuale. Și apoi să-i clasifici la voia întâmplării?

Câtă abnegație trebuie să fie posedat acești învinși ai sorții pentru a nu-și descleșta fălcile oțelite, căci mâinile le sunt multora amputate și cu hotărâre să-și spună cuvântul prin fapte! Ce putea să aștepte această turmă ciopârțită dela ghiftuiții unei epoci?... O întâmplare concludentă a mizeriei ce îndură:

„Palid, cu ochii în gol mă oprește un drumeț obosit și cu mâna tremurândă își desface haina sdrențuită, pentru a-mi arăta ranele provenite în timpul războiului pentru întregirea neamului. Trei tăeturi adânci formau o privilește sumbră, sub mâna stângă. Și câtă durere suferia acest amărât căruia nici până azi nu iau fost extrase schije! Veșnic puroiază rănile și omul nu poate întreprinde nimic. Flămând, își amintește de trecutul fermecător al său și acum la interval de trei luni -- cu întârziere de șase -- își primește 270 lei... o nouă ironie...

Oare nu e rușinos pentru cei de sus ca azi încă să se mai prezinte astfel de tablo-uri într'o țară civilizată? Cei de azi nu vor deloc să înțeleagă jertfele enorme ale înalțășilor și dacă vor, nu încearcă nimic concret pentru cei loviți de soartă -- nu pentru ei -- ci pentru glia pe care trăesc paraziții și din care extrag milioanele cari servesc la însăși dărămarea națiunii noastre?...!

Până când înțeleg conducătorii să ignoreze această chestiune primordială prin aspectul ei și înălțătoare prin jertfa depusă pe altarul patriei?

Credem că ar fi timpul ca și acești nenorociți să se bucure de o soartă mai bună și mai umană.

A. Ilieșiu.

Gânduri fugare

Comori uitate...

O știre banală pentru zilele de azi: Comisia monumentelor istorice din Franța a decis ca, din fondurile ei, să reclădească, în parte, Palatul dela Marly, ridicat de regele Ludovic al XIV-lea și distrus de marea revoluție franceză.

Din mormanul de cărămizi și nămol, peste care a crescut mărăcini și cucută, poporul francez desgroapă o altă pagină vie din istoria ei.

O altă veste mai puțin banală și mai „impresionată, vine de peste Ocean: Copiii de școală, din orașul Saint Louis, aflând că locu. ința în care și-a scris duioasele lui versuri, poetul John Mansfield, este în primejdia de a fi condamnată dărămării, ca să se facă loc unui block-house, au întreprins o colecție între ei, strângând un fond destul de însemnat spre a o cumpăra și transforma în muzeu.

Câte comori uitate n'avem noi? Cine se mai gândește la ele? Cine mai dorește oare, să-și improspăteze sufletul, petrecând câteva clipe în încăperile în care a scris un Eminescu, un Iosif, un Vlăduță, nemuritoarelor lor versuri? Sau unde Caragiale caricaturiza societatea din zilele lui? Sau unde Xenopol a scris istoria românilor? Puțini sunt din aceștia.

Noi nici nu știm, de pildă, unde și-a scris Iosif „La arme”, sau Eminescu „Luceafărul”, căci nu este nici un indiciu măcar: o placă simplă, care să reamintească trecătorilor despre comorile culturale, făurite în acele binecuvântate locuri.

Cultura unui popor nu este indeajuns servită, prin ridicarea de ziduri, pe frontispiciul cărora dorm posomorâte, inscripțiile „Școală”.

Școala nu este totul; ea e numai începutul -- primul pas spre cultură. Dacă ne vom opri aci, n'am făcut aproape nimic. Setea pe care școala o deschide trebuie satisfăcută prin punerea, la îndemâna tuturor, a nescătelor izvoare de comori uitate, așa cum fac toate națiunile din Occident.

S. P. B.

Colțul vesel

Servitoarele de azi

-- A întrebat cineva de mine?

-- Da, a venit un domn și a spus că vrea să vorbească imediat cu dvs. I-am spus că sunteți în bae. N'a vrut să creadă.

-- Și ce-ai făcut?

-- L-am pus să se uite prin gaura cheii. Numai după ce v'a văzut goală, s'a convins și a plecat...

Dă-i Doamne, viață lungă!

D. Burtăverdescu rămânând văduv, s'a însurat cu bucătăreasa sa. După câva timp murind și cea de a doua sa soție, se căsătorii tot cu o bucătăreasă.

Ajutoarea bucătăresei fu surprinsă într'o zi de Burtăverdescu, în fața icoanei, rugându-se:

-- Dă-i, Doamne, viață lungă stăpânului meu.

Plăcut surprins, Burtăverdescu o întrebă:

-- Dece te rogi d-ta pentru mine?

-- Am rugat pe Dumnezeu să vă dea viață lungă ca să-mi vie și mie rândul să mă fac conia dvs.

Antimilitariste

-- Nu-mi place deloc, Anico, că ai un iubit militar.

-- Dar, dacă nu vă plac militarii conia, dece țineți un maior?

Răsbunare

-- Mie să nu-mi spui minciuni: ești însărcinată.

-- Dar și dvs. sunteți însărcinată, conia!

-- Bine, dar tatăl viitorului meu copil este domnul.

-- Păi tot domnul e și tatăl copilului meu...

Lo fi uitat cealaltă

-- Nici n'ai intrat bine la mine în serviciu și ai și început să-ți faci de cap. Am găsit în patul tău un bărbat.

-- Nu știu nimic despre asta, conia. L'o fi uitat acolo, servitoarea cealaltă!

N'aveți nici o grijă

-- N'am nimic împotriva faptului că ai un iubit, dar nu vreau să-l văd mereu prin casă.

-- N'aveți nicio grijă, conia, căci eu am obiceiul să-i schimb repede.

S. P.

Școala superioară de Comerț din Hațeg

...Accidentatul ținut al Hațegului posedă o școală, a cărei menire era să mențină vie, aprinsă și curată flacăra românismului în inimele celor de pe aceste meleaguri istorice.

Și câte lacrimi, câtă durere, câți neisprăviți au rămas grație desființării ciudate a acestei școli. Clădire modernă, profesori distinși și pregătiți, elevi sârguincioși, dar sărmani, plecând adesea cu mlaialul în traistă, lăsând plugul în brasă până la reîntoarcere, internat model și totuși „democrații profitori” au ținut ca această fermecătoare vale istorică să devină o vale a plângerii și a întinericului. Cine a fost acela care a îndrăznit să profaneze o întregă pleiadă de martiri ai acestui ținut sfânt neamului românesc și căruia ar trebui să-i fie recunoscător? Căci vrem să se știe un lucru. „Dacă s'ar face actualmente o statistică al elevilor și studenților din diferite colțuri de țară s'ar constata cu regret și rușine că majoritatea satelor noastre n'au nici măcar un singur intelectual născut și crescut din sânul lor”. Dar oameni de inimă s'au ivit la conducerea și prin dragostea lor de acest ținut au deschis din nou porțile luminii. Astăzi avem din nou școală.

Astăzi, când la cârma Ministerului Instrucțiunii glasul necăjiților din Valea Hațegului a avut ecou și ni s'a dat satisfacție, vrem să cunoaștem și pe interpreții dorințelor noastre chinute și cu drept cuvânt să-i numim de adevărați amici ai poporului din Valea Hațegului.

Un nou fapt ne îngrijorează de prezent. Din această regiune nu se află pe băncile școlii decât câțiva tineri, care de bine de rău urmează câteva clase și se reîntorc de unde au plecat. Oare urmașii străbunilor noștri să nu fie capabili de nimic?... Și truda lor va trebui să fie o veșnică irosire a forțelor pe brasă umeză?... Credem că nu... dar în această credință am vrea să fie sprijinită prin fapte de către acei ce ne conduc.

Hațegul simte nevoia palpitației tineresti a copiilor crescuți pe meleagarile sale și îi așteaptă ea și în trecut cu inima deschisă. Sălile pustii vor fi iarăși ecoul culturii românești deslășurate cu entuziasm la poalele inzepezite ale Retezatului.

Școala superioară de Comerț I. I. C. Brătianu, și-a redeschis porțile ferecate în cadrele unei mărețe zile de sărbătoare, și-a reluat activitatea de odinioară spre binele neamului și a ținutului nostru, tratat cu nepăsare și vitregie de către toți și în toate timpurile.

Sorin Ră-coală

Aninoasa-Hunedoara

Inspeție. — Săptămâna trecută, d. subrev. șc. I. Gh. Munteanu, a inspectat șc. primară din loc, rămânând f. mulțumit de felul cum inv. își fac datoria. A inspectat cl. I-a, a III-a „A”, a V-a și VI-a, conduse de inv. S. Savu, rezultatul fiind notat cu „bine” I. Trifan, „f. bine”, I. Călin, „bine” și E. Ghișoiu, „f. bine”.

Culturale. — Duminică 31 III, 1935, a avut loc ședința cercului cultural. „Aninoasa” la grădinița de copii din loc. În ședința intimă d-na inv. Maria Barbu, a ținut o lecție de lucru-manual „construcția casei”. Membrii cercului au socotit-o într'adevăr de model și au calificat-o cu f. bine. A vorbit d. inv. C. Dimitriu, despre „Educ. și ereditatea”. După masa comună sa ținut ședința publică la care a luat parte un numeros public în frunte cu domni ing. Măru și Arghir. Micile eleve și elevii au executat programul artistic întocmit de d-na dir. M. Barbu și d-ra A. Popa, într'un mod cu totul surprinzător de frumos. S'a jucat piesa: „Curiozitatea pedepsită”, elevele fiind îmbrăcate în costume pitorești. Dansurile „Hora strămoșească”, „Hora lui Cuza”, „Sârba”, etc. au făcut o impresie din cele mai frumoase. La urmă a vorbit publicului Dl. inv. dir. M. Bogza, despre „Școala și familia”.

Antagonismele imperialismelor

Conflictul dintre Italia și Germania a devenit acut. Incercările de subminare ale dominației italiene în Abisinia, sunt tot mai actualizate, de jocul subteran, al politicii Reichului.

Ducele se află în posesiunea actelor diplomatice, cari căutau să livreze Abisniei instructori militari, avioane, mitraliere și care de luptă.

Politica italiană care a sprijinit făcând înarmarea Ungariei, e încă vie afacerca furniturilor de război, dela Saint Gothard — se vede surprinsă de această lovitură dată cu abilitate.

Guvernul italian — scriu ziarele — va protesta energic, printr'o notă adresată ministerului de externe german. Ne întrebăm însă, ce eficacitate are azi, protestul italian și dacă în fața duplicității hitleriste, simplele note diplomatice, pot avea un efect valabil. Fiindcă o retractare, chiar categorică dată în palatul de pe Wilhelmstrasse, valorează aidoma deselor declarații ale politicianilor naziști, desminșite totdeauna de faptele deslănțuite ulterior prin surprindere.

Așa a procedat cancelarul Hitler acum o săptămână, când a iscat decretul-lege prin care se introduce serviciul militar obligatoriu pe întreg teritoriul Reichului, așa a procedat cu nota trimisă prin emisari de încredere, negusului dela Adiss-Adeba; așa va continua, pe furis, să aștețe și de acum înainte, agitând o politică imperialistă.

Faptele produse în ultimul timp sunt concludente pentru pozițiile imperialismelor. Italia și Germania stau față în față, scrutându-se reciproc; ascuțindu-și în taină baionetele.

La discursul inaugural, ținut de Musolini cu ocazia aniversării a 13 ani dela revoluția fascistă, a declarat:

— Poporul italian vrea pace și prosperitate. Prin ele vrea să-și asigure continuitatea istorică și să împrăștie în lume cultura latină civilizatorie. — Să nu se uite însă, că pacea aceasta, pe care o dorim, se sprijină pe câteva milioane de baionete!

Vasăzică, declarația pacifică a ducelui

e tot atât de net răsboinică și de infumurată ca orișicare declarație a conducătorilor de azi ai Germaniei.

Cămășile negre au declarat război cămășilor brune. Cele două politici au intrat în conflict. Nu e numai un conflict de idei, care desigur, rămâne până la sfârșit hilar, când se știe cât a împrumutat Hitler din regimul și tactica fascistă, ci e vorba de o criză mai profundă și strict economică.

Germania vede în marșul ducelui spre Africa, începutul unei politici anexioniste coloniale, o sporire deci, a debușeelor.

Pe terenul acesta strict economic se dă lupta. Germania e înăbușită din cauza unei supraproducerii manufacturiere, care nu-și găsește piețe de desfacere.

Recent, imperialismul nipon, a lăsat să se vadă din noile declarații ale reprezentanților ei, că într'un viitor conflict armat cu Germania, nu-i va lua apărarea.

E un dublu joc politic care a surprins și o inevitabilă demascare. Fiindcă, deocamdată, interesele Japoniei concordă cu interesele Germaniei. Conflictul va deveni acut în momentul în care unul din imperialisme va triumfa. Procesul acesta e în ordinea strict logică a istoriei.

Și lucrul acesta, firește, se înglobează perfect în această tendință a puterilor imperialiste, de a ajunge ca și în politica economică, prin acumulare de piețe și suzeranități domeniiale, puteri politice monopoliste.

Azi, atât Japonia cât și Germania, nu văd cu ochi buni, o expansiune economică a celorlalte state, care le-ar diminua influențele din răsărit și le-ar împiedica politica de stat-tampon a Manciuriului, în spre granițele sovietice. Și Japonia azi mai ales, când, a reușit cu sforțări imense și jertfe economice, să concureze America.

Primele ostilități între puterile imperialiste au început: Cămășile negre fasciste sunt pe picior de război cu cele brune. Vor începe să sune goarneaule măcelului sau bunul simț al popoarelor va împune politicianilor să se astâmpere? (s. p.)

Idealuri noi

Pare atât de banal acest titlu, când știut este că buimăcii și monopolizatorii naționalismului au afișat la toate răspântiile cuvinte asemănătoare sau a căror rost se reducea la acesta. Și-au aruncat iluștrii apărători ai democrației haina fumurie și îmbăcșită de funingine, luând haină nouă, ce tentează și pe cei mai exigenți în materie de naționalism. (Dacă nu am fi prea tineri, le-am spune: „Ce copii naivi”).

Idealurile României nu trebuie confundate cu idealurile indivizilor singuratici, ce caută prin fățarnicie și manopere archicunoscute să capteze însăși sufletul nației. Idealul României, nu e fericirea câtorva maestri ai misticismului și scopurile unui neam nu se confundă cu scopurile unei familii. Nu haina nouă pe care o îmbracă unli, denotă interiorul lor, nu noutatea acestei haine va captiva pe cei mulți. Idealul României e altul decât preocupările absurde din ultimul deceniu. Cei mulți, gloata obidită și înjosită de toți criminalii cu strae negre și cei puțini -- ieșiți din gloată -- nimic și de către toți nemernicii pentru a nu putea cere ridicarea păturei din care se trag, își dau perfect de bine seama de cursa ce li se întinde de atâta timp.

Fiecare organizație, fiecare club, de extremă dreaptă sau stângă, fie chiar partid de mediațiune, a minșit minciunile atâtor generații ce s'au perândat la locurile de răspundere și-au ocupat fotoliile pervertite și ele au format idealul României. Ideal plămădit de către sbirii poporului și cărpit cu tot ceea ce aflam prin străinătăți mai excentric! Și nu s'a scandalizat nimeni!... doar câteva glasuri al căror strigăt a fost înăbușit cu forța. De ce să vorbească Românul când ocupația lui e alta și când idea-

lul lui de guvernare și spoliat este de a câștiga și munci pentru guvernanți, al căror ideal e să ruineze pe acela ce așteaptă binele în virtutea recompensei reciproce și a dreptului moral.

Idealul României trebuie să fie nou prin structura sa și acest ideal trebuie aflați Nu e cazul să împrumutăm până la veșnicie dela străini tot ceea ce ne lipsește. Tot ce importăm e străin de sufletul nostru, impestrițat și montat cu suflet străin, cu aptitudini și atitudini străine și ca atare eram aceiași manechini ai unor persoane interesate. Din cărpituri niciodată nu vom putea croi ceva nou. Nu vom putea încă tolera activitatea nefastă și distrugătoare acelor cari cu rea credință ne socotesc interesele superioare ale nației! Ce poate fi mai umilitor pentru noi decât îndepărtarea Românilor adevărați din locurile de răspundere și plasarea lingușitorilor și străinilor?

Poporul cere cu toată tăria un nou ideal și acesta trebuie plămădit din însăși sufletul mulțimii. Vrem un ideal nou, dar în același timp așteptăm și omul care să cunoască pulsul națiunii și bazat pe dragostea față de aceasta să procedeze la o radicală transformare. Se pare că unii sunt pe drumul cel drept și vor să împună un nou ideal, dar la drum nou ne trebuie viață nouă și suflete noi.

A. I. B.

Atențiune!

Atențiune!

Abonamentul la
„ZARANDUL”

pentru săteni și muncitori
e numai 50 lei pe an!

Abonați-o căci e cea mai eficientă
gazetă, ce apare în țara noastră.

REFACEREA CARE NE TREBUIE

(Continuare din pag. IV.)

gogia nu cunoaște un mijloc mai eficace de educație decât metoda exemplului personal; adică aceia care cercetează plecând de la noi înșine. Această metodă, simplă și ușoară, cere ca omul să-și impună un control riguros asupra propriilor fapte, o poliție scrupuloasă asupra cinstei și conștiinței sale personale. Dar cea mai elementară cucerire a omului moral asupra lui însuși este aceea de a-și stărpi orice înclinare spre minciună, înșelătorie și însușire de ceea ce nu-i a lui.

Dar, dacă un dram de simțire curată pentru noi și copii noștri ne îndeamnă să facem din România întregirii teritoriale, o Românie întregită și din punctul de vedere moral, trebuie să apucăm cu hotărâre fierul roșu al asanării morale, cu riscul de a frige și carne din carnea noastră proprie, să ardem cangrene în plin și deplin, fără ezitări fără crușări. Una din refacerile morale ce ni se impun este mai cu seamă aceea privitoare la brutalitatea gesturilor și la lipsa de urbanitate în stilul și limbajul nostru curent.

Destrăbălarea apostrofelor grăite și lipsa de scrupul, de stimă și de diferență în publicistica noastră zilnică a scoborât atâtea trepte de înjosire și necuviință, că peste tot se simte parcă un miros greu de tavernă și de grajd, care amenință să ne otrăvească și cea mai elementară pudoare publică și socială. Nu mai avem nici pentru prietenii, nici pentru adversarii noștri un pic de bună cuvântă. Acela care vede, crede și spune ar face astfel decât vedem, credem și facem noi, ne urcăm asupra lui și asupra familiei, cu un mai aprig curaj pentru a-l face cu ou și oțet și pentru a-l terfelii cum ne vine la gură, ne mai slăbindu-l din dobitoc, idiot, pungaș, bandit, trădător, vândut jidanilor, criminal și fel de fel de grațiozi-tăți de felul acesta, din cei mai urât vocabular

ce poate exista. De bună seamă, streinii, luând act de ceea ce noi afirmăm despre ai noștri, nu pot rămânea decât foarte ciudat impresionați și la mare îndoială, dacă în țara aceasta mai sunt cumva și oameni cumsecade, dacă mai sunt oameni cu simț moral. Refacerea noastră morală trebuie să lucreze deci riguros pentru că trăim și mai avem de trăit încă multe vremuri de sbucium și de năzuinți de cotropire, iar în fața acestor nu ne putem ține și nu ne vom putea menține biruitori de cât animați de cea mai deplină conștiință și solidaritate națională, de cel mai înalt patriotism.

Orice conștiință de bun patriot, trebuie să lucreze pentru ca România refăcută moralmente, să se facă vrednică de acei ce i-au adus soarta armelor și de menirea ei istorică și umanitară în răsărit, menire isvorâtă din drepturile rasei noastre și din jertfele acumulate ale atâtor generații de mucenici și de eroi ce au fost străbunii, strămoșii și părinții noștri. Refacerea care ne trebuie este refacerea morală, care să constituie o bază puternică a oricărei refaceri în domeniul oricărei activități în viața unui stat. Fără o refacere morală, vom ajunge întotdeauna la opere ireale și false.

Șt. Dumitrescu.

Din necazurile unui învățător.

Primum la redacție o scrisoare a d. inv. Andrei Beg.

Din ea spicuisim:

...„O duc destul de rău cu preotul comunei. Ce nu 'o fi plăcând... Dumnezeu știe.

Eu imi fac datoria; și cu toate anchetele cerute la Revizoratul școlar, împotriva mea de Sf. S., am ieșit întotdeauna bine.

Preotul făcea chiar instigații contra legilor școlare printre poporeni, ca astfel învățătorul să nu reușească în munca sa... Ar fi de prisos să mai înșir.

Ceace reeșă e că învățătorul și preotul Băuțarului de jos nu trăesc în armonie.

Fiecare -- și acest fapt e omenesc când nu sunt amici caută să, pricinuiască neplăceri dușmanului.

Preotul cere anchete contra învățătorului; și multe alte... La rândul său nu caută să se răzbune.

Și din toate acestea cine trage ponosul? Locuitorii comunei. Dihania dintre învățător și preot -- aduce însoțeauna o stagnare a muncii pe teren cultural. Când ei doi intelectuali se ceartă -- și de cele mai multe ori motivul e fără nici o importanță ambiții deșarte, te întrebi care le mai este ascendența morală față de cei pe care-i păstoriți și pe care o conduce?

Relele pentru săteni provenite din cearta celor doi conducători firești ai satului sunt imense.

Alții au accentuat-o și au desbătut-o pe larg -- în congrese, în reviste, în ziare! Nu mai insistăm.

Conflictul din Băuțarul de jos trebuie rezolvat. Autoritățile școlare să facă dreptate celui văduvit de ea. Nu-l cunosc pe noul preot al Băuțarului, d. Ion Olteanu.

În schimb îl cunosc pe învățătorul Beg Andrei. Îl știu un om la locul lui, muncitor..., și când e vorba de a face rău e complet inofensiv. Și totuși nu trăesc bine! Vox.

Ședința Federației presei din provincie

Duminică 21 Aprilie (Duminica Florilor), se va întruni, la București, în ședința lunară obișnuită, comitetul de direcție al Federației presei din provincie.

Ședința comitetului se va ține la ora 11 dimineața, în localul agenției de presă și publicitate »Serviciul Presei«, din Pasajul Imobiliara, scara C. mezanin.

La această ședință vor participa peste 30 de fruntași ai scrisului românesc cari formează conducerea Federației presei din provincie.

Conform unei tradiții, comitetul Federației se întrunește în diferite centre ale țării.

În Capitală, Federația a ținut, în cursul acestui an, două ședințe de comitet. Prima reuniune a avut loc în sala de ședințe a ziarului »Universul«, iar cea de a doua, în sala direcțiunii ziarelor »Adevărul« și »Dimineața«.

A treia ședință comitetului a Federației e cea de Duminică 21 Aprilie.

Aceste ședințe au ca scop nu numai discutarea importantelor probleme profesionale cari formează preocuparea de competență a organizațiilor gazetărești federalizate, ci și cimentarea legăturilor sufletesti cu conducătorii scrisului românesc.

După vizitarea instalațiilor marilor cotidiene din Capitală, membrii Federației vor avea prilejul să viziteze tânăra dar viguroasă întreprindere de presă »Serviciul Presei« care s'a consacrat din capul locului, ca un auxiliar prețios al ziarelor provinciale. Conducătorii instituției vor explica oaspeților, mecanismul noii întreprinderi care prezintă o inovație pentru țara noastră. *Serviciul Presei*

IN EDITURA PANTHEON BRAD
AU APĂRUT:

DESTINE OMENEȘTI
(LA CONDITION HUMAINE)

IOANA

de

ANTON HOLBAN

de **ANDRÉ MALRAUX**
și

Cărțile se găsesc de vânzare în toate librăriile din țară.

Vai... ce frumusețe de fetiță...

Am făcut ultimele eforturi pentru a o îngriji. Am vândut lucruri din casă, am împrumutat bani și cu micile îngrijiri, a început să se facă bine.

Biata Neti... ce zâmbete de fericire când a putut să sărute cu toată dragostea de mamă, fetiță...

După vreo două săptămâni se făcuse bine. Incepuse a lucra, căci nu mai avem ce mânca. Erau zile când mâncam numai o dată, numai să-ne ajungă să mai putem și economisi.

Am botezat fetița și pe zi ce trecea, tot mai rău.

Se sehimbase guvernul și odată cu el perdu-i micul serviciu de unde îmi câștigam existența zilei. Nu mai rămăsesem decât cu'n mic venit dela redacție, dar care nu-mi ajungea nici de tutun. Proprietarul cerea chirie.

Hainele și ghetetele mele și ale ei, se rupeau. Credit nu mai aveam. Și biata Neti lucra mereu, lucra zi și noapte, ba o ajutam și eu.

Dar parcă Dumnezeu nu ne vedea în ce mizerie trăim și pe zi ce trecea, aveam tot mai puțin de lucru.

Scumpa mea Neti, se îmbolnăvi din nou -- de durere poate.

Cu ce s-o îngrijesc?

M'am dus la redacție și-am cerșit ajutoare dela confrății cari, indușându-se, mi-au dat bani pentru a putea veni în ajutorul devotatei mele soții.

Boala se agrava. Fetița, mica Virginia, care crescuse atât de mult într'un an și care începuse a gănguri ca un ingeraș, cerea mân-

care. Cumpăram lapte, ori mai ceream la câte un prieten și o hrănim.

Doamne... cu câtă dragălașie mânca și ce frumos găngurea: pa... pa... ma... mă... Iar mama -- Neti -- la picioarele ei, cerea mereu apă.

Avea temperatură. Nu mai aveam ce face. Am plecat să cer gratuit vizita unui doctor. Pe mica Virginia, am lăsat-o dormind.

Ce frumos dormia!... Când am sărutat-o, a întins mânușitele să mă cuprindă, găngurind, prin somn: ma... ma... Vai... micuța... crezuse că e mama...

* * *

Afară fluera un vânt puternic, imprăștiind zăpada în toate părțile. Era pe după Botează. Un frig teribil.

Mi-am indosat pălăria și-am plecat scribulit către primul doctor ce-l voi întâlni în cale.

Am ajuns. Am bătut sfios la ușă, și intrând înăuntru, am rămas surprins. În fața mea era o domnișoară, căreia -- inconștient -- începusem să-i spun plângând, cauza venirii mele și că nu am nici un ban.

-- „Nu-i nimica, mi-a răspuns ea. Merg și așa.

Spre fericirea mea, era domnișoara doctor Anita Vasilescu o cunoscută a soției mele.

Am luat o trăsură. Birjarul parcă dormea. Mi se părea că nu vom mai ajunge și parcă-mi spunea cineva că nu voi mai putea vorbi cu Neti, scumpa și devotata mea soție.

Vai... am... ajuns. Dar, ce văd? Lume multă în dreptul camerei mele, vorbește gesti-

culând. Fereastra d la cameră, e deschisă. Am serit din trăsură, și... Dumnezeule... Mi-e groază... mi-e groază... scumpa mea Neti zăcea pe trotuar, într'un lac de sânge, acoperită de zăpada. Trupul ei era o masă oribilă de carne. Se aruncase de la fereastra mansardei.

-- „Vai... Neti... ce ai făcut?! Mai, nenorocit!... și-am căzut în nesimțire peste trupul ei...

Ce-o fi urmat nu mai știu, dar m'am trezit târziu de tot în pat, alături de micuța Virginia.

Uitasem scena de mai înainte.

Am sărutat-o pe frunte și ea a deschis ochii și găngurind: ma... ma... ma... mă...

Am sărit din pat. În cameră era mai cald ca nici odată. Filantropa domnișoară doctor citea lângă sobă. Inconștient m'am aruncat în brațele ei și am plâns mult... mult... am vărsat multe lacrimi de durere, pentru scumpa mea Neti. Am vrut să plec s'o văd pentru ultima oară, ori unde va fi; chiar în mormânt de va fi și acolo trebuie s'o văd. Canalile!... Mi-au răpît-o din mână... pe Neti... dragălașa mea Neti, care m'a iubit atât de mult...

Aruncând haina am vrut să plec.

Nu m'a lăsat... Ah... Doamne... pe cât e de bună, pe atât e de rea...

Ea m'a rugat să stau și dându-mi niște doctorii, mi-a spus că Neti e în spital și peste puțin se va face bine.

Vai... ce copil mă credea!...

O! O!... nu, n'am crezut, căci știam că n'am s'o mai văd nici o dată...

G. Micu Delabășești